

Prof. Andrzej Bissenik

Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie

ul. Olszewska 12, 00-792 Warszawa

**Ocena dorobku twórczego, artystycznego, dydaktycznego
i organizacyjnego w postępowaniu o nadanie tytułu profesora w dziedzinie
sztuk plastycznych**

Panu dr. hab. Dariuszowi Kuźmie, prof. UAP

wszczęty w dniu 29 kwietnia 2019

**przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów
(BCK-VII-K-10975/2019)**

Warszawa 17 października 2019

Wstęp

Podstawą do sporządzenia recenzji jest komplet dokumentacji przygotowany przez Pana dr hab. Dariusza Kuźmę prof. UAP.

- Wybrane realizacje lata 2010/2018
- Dydaktyka lata 2010/2018
- Ankieta oceny osiągnięć naukowych i artystycznych osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora
- Scientific or artistic achievements assessments of a person applying for a professor title survey
- Dokumentacja w wersji elektronicznej

Część zatytułowana „Wybrane realizacje” (85 stron) zawiera zdjęcia, wizualizacje i opisy realizacji projektowych.

Część zatytułowana „Dydaktyka lata 2010/2018” (91 stron) jest prezentacją prac studenckich z Pracowni Architektury Wnętrz Wyższej Szkoły Umiejętności Społecznych im. Prof. Michała Iwaszkiewicza w Poznaniu oraz prac studentów Pracowni Kształtowania Kontekstów Przestrzennych Katedry Designu Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Część zatytułowana „Ankieta oceny osiągnięć naukowych i artystycznych osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora” zawiera informacje o osiągnięciach i dorobku naukowym albo artystycznym, autoreferat (15 stron), wniosek o wszczęcie postępowania o nadanie tytułu profesora w dziedzinie sztuk plastycznych, kopie dokumentów stwierdzających posiadanie stopni doktora i doktora habilitowanego.

Podstawowe informacje o kandydacie do tytułu profesora

Pan dr hab. Dariusz Kuźma urodził się 4 sierpnia 1967 r. w Janowie Lubelskim. Ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Bielsku - Białej w specjalności artystyczny druk sitowy. W 1992 r. uzyskał tytuł magistra w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. W tym samym roku rozpoczął pracę w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu na stanowisku asystenta w pracowniach prof. Józefa Jurka - Rysunku Projektowego a od 2000 r. - Pracowni Projektowania Architektury i Wnętrz III.

W 2001 r. uzyskał kwalifikacje i stopnia na podstawie pracy zatytułowanej „Detal w architekturze”, zrealizowanej pod opieką prof. dr hab. Józefa Jurka. Od 2004 r. pełnił funkcję adiunkta i kierownika Pracowni Rysunku Projektowego w Zakładzie Technik Przekazu Projektowego. W 2010 obronił pracę habilitacyjną pt. „Sensualność przestrzeni w dobie nowych technologii i wirtualnej rzeczywistości” w obszarze sztuki, w dziedzinie sztuki plastyczne, dyscyplina: sztuki projektowe. W 2011 r. wygrał konkurs na objęcie Pracowni Kształtowania Kontekstów Przestrzeni Katedry Designu, na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. W 2007 r. został zatrudniony w Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu w Pracowni Projektowania Architektury. Od 2008 r. pełni funkcję kierownika pracowni.

W latach 2008 – 2012 był prodziekanem Wydziału Architektury i Wzornictwa. Od 2016 r. pełni funkcję dziekana Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Równolegle do działalności dydaktyczno – naukowej prowadzi autorską pracownię projektową.

Ocena Autoreferatu

Lektura autoreferatu pozwala na poznanie dr hab. Dariusza Kuźmy jako doświadczonego projektanta i dydaktyka. Gros projektów stanowią realizacje przestrzeni publicznych – hoteli, show-roomów, dworca.

Prezentowane obiekty uzmysławiają jak wielkie zmiany dokonały się w przestrzeni publicznej w ciągu ostatniego dwudziestolecia. Nie jest to jednak obraz jednoznacznie optymistyczny.

W latach dziewięćdziesiątych nasze społeczeństwo wkroczyło w okres przesadnego zainteresowania aspektem wzrokowym polegającym na umasowieniu percepcji wzrokowej i dematerializacji znaku ikonicznego oraz wartości przekazu. Agresywność obrazu stała się natrętna i duszna. Według słów Paula Virilio „sztuka widzenia zamieniła się w sztukę oślepienia”. Stopniowo przyzwyczajaliśmy się do coraz niższych standardów estetycznych, przy coraz bardziej rozbudowanych narzędziach technologicznych. Powierzchny efekt i nadmiar zastąpiły jakość i znaczenie.

Tymczasem deficyt materiałowo-techniczny staje się niekiedy siłą napędową innowacyjnych rozwiązań. Za przykład może posłużyć polska szkoła plakatu, której narodziny wiążą się z wprowadzeniem technologii sita, przy jednoczesnym

braku odpowiednio dużego aparatu fotograficznego do tworzenia klisz w formie 1:1. Kiedy na Zachodzie królowały plakaty oparte na fotografii, u nas sitya przygotowywano metodą rysunku. Lapidarny styl ojca szkoły – Tomaszewskiego – znajdował możliwość szybkiej realizacji, a plakaty stawały się znakiem rozpoznawczym polskiej grafiki. Ich forma uruchamiała intelekt i zachęcała do myślenia. Podziwiano polską nonszalancję w operowaniu technologią, ceniono styl, jasność przekazu, ale niewiele osób zdawało sobie sprawę, że u źródeł leżał brak.

W odniesieniu do zaprezentowanych obiektów przestrzeni publicznych nie sposób powstrzymać się od konstatacji, że mamy do czynienia z niebezpiecznym nadmiarem. Przy coraz bardziej dopracowanych materiałach, ich ogromnym wyborze, następuje ryzykowne przesunięcie ciężaru z projektu na dekorację. Bezmiar detali – faktur, wzorów i materiałów powoduje, że wytracony zostaje zamysł projektowy na rzecz dekoracyjnego kolażu, niebezpiecznie balansującego na granicy kiczu.

Dr hab. Dariusz Kuźma zwraca uwagę na demokratyczny aspekt przestrzeni publicznej, „w której mamy równe możliwości i równe prawa”, akcentuje także doświadczenie znaczenia przestrzeni i znaczenia miejsca. Wydaje się jednak, że przestrzenie takie stają coraz bardziej anonimowe, czy wręcz bezosobowe.

Wytracają znaczenie, stają się tymczasowe. Przestrzenie hotelowe nie zachęcają do rezydowania, czy przemieszkowania. Odwrotnie noszą piętno jednorazowości. Bezpłciowe restauracje hotelowe nie nęcą do powrotu, nie tworzą intymnych, klimatycznych zakątków. Gość otrzymuje komunikat „Pospiesz się!”.

Pan Dariusz Kuźma podkreśla wagę „budowania spójnych całości o wzajemnych powiązaniach przestrzennych, funkcjonalnych oraz stylistycznych, kształtowaniu wnętrz o wyraźnych cechach tożsamościowych”.

We wszechobecnym, nużącym zgiełku wizualnym jego postulat byłby wypracowaniem nowej jakości.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Projekt Dworca PKP w Kołobrzegu, opisany w Autoreferacie budzi sprzeczne oceny.

Dzięki przytomności i wyczuciu projektanta dr. hab. Dariusza Kuźmy ocalały pochodzące z początku XX w. stiuki, stanowiące pierwotną dekorację budynku dworcowego, ocalało również kolebkowe sklepienie niewystłonięte „nowoczesnym”, podwieszonym sufitem. Odstłonięte zostały elementy stalowej konstrukcji spinającej.

Wątpliwości budzi jednak finalna aranżacja przestrzeni. Wydaje się, że dokonany został w projekcie międzyepokowy kolaż, będący niepokojącym wizualnym kompromisem, próbą pogodzenia zastanego i pędem do nowoczesności. Pełno tu sprzeczności i paradoksów. Wyczuwa się manierystycznego ducha Venturiego, ale brak jego dowcipu i mrugnięcia okiem do widzów. Polerowane granity, boniowania, ciemny rysunek posadzki, połyskująca stal nadają wnętrzu pompacyjny charakter, co w połączeniu z bogatym ornamentem sprawia wrażenie wizualnego nadmiaru.

Perforowane w ornamentalne łożki osłony kanałów wentylacyjnych według autorskiego projektu, oraz lampy przypominające latające spodki stanowią nachalną konkurencję dla odrestaurowanych eklektyczno-secesyjnych sztukaterii. Są zbyt duże, nadmiernie wyeksponowane i tworzą poważny zgrzyt stylistyczny, przywołując skojarzenia z obudową śmietników.

Trudno jednoznacznie ocenić projekt dworca w Kołobrzegu. Szacunek z jakim projektant potraktował substancję zabytkową i wyczucie, którym się wykazał zostały przysłonięte nie najszcześniejszą finalną aranżacją.

Ocena dorobku twórczego

Pan dr hab. Dariusz Kuźma prowadzi bardzo aktywną działalność w zakresie projektowania i aranżacji wnętrz. w latach 2010-2019 zrealizował 22 projekty wnętrz w obiektach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych.

Załączona dokumentacja obejmuje w kolejności chronologicznej:

- Dworzec PKP w Kołobrzegu, 2010
- Hotel Sułkowski, Conference resort, Boszkowo koło Leszna, 2011/2012
- Hotel Kosma, Koźmin Wielkopolski, 2011/2012
- Hotel Astone, Conference & SPA, Lubin, 2013/2014
- Hotel sieci Sheraton, Olsztyn, 2015/2016
- Showroom Remmers Polska, Tarnowo Podgórne, projekt galerii oraz sal szkoleniowych, 2016
- Centnas, Krotoszyn, projekt obiektu biurowo-konferencyjnego, 2017

Zdjęcia realizacyjne i wizualizacje świadczą o dużym doświadczeniu projektanta zwłaszcza w realizacji założeń hotelarskich i biurowych. Wnętrza tworzone są z dbałością o detal, operują dobrymi materiałami, są poprawne, choć niekiedy pozbawione indywidualności.

Na uwagę zasługują projekty stanowiące adaptacje i modernizacje obiektów istniejących, w tym Hotel Sułkowski Conference Resort – Boszkowo.

Wybudowany w latach 60-tych XX w. hotel, został zmodernizowany w latach 2011-2016 we współpracy z Biurem Architektonicznym Palladium – Błądek, Manikowski. Nowe elewacje z wykończonymi drewnem balkonami, przesunięte względem istniejącej linii o 3-metry, nadają budynkowi nowoczesny a zarazem bezpretensjonalny wygląd. Także podświetlenie elewacji kolorowym światłem ledowym, choć ryzykowne estetycznie, nie jest nachalne i na zdjęciach sprawia przyjemne wrażenie.

Klub nocny o artykulacji sufitu, nawiązującej do widoku jeziora, który rozpościera się przez panoramiczne okno, ma wyrazisty charakter. Wnętrze buduje atmosferę zabawy, relaksu, imprezy. Kolor miejscami intensywny, zastosowany jest zgodnie zasadami decorum.

Również projekt rozbudowy i adaptacji Hotelu Sieci Sheraton w Olsztynie, dawnego Hotelu Gromada w części lobby, sali konferencyjnej i apartamentów wywiera dobre wrażenie. Przebudowa nie została zrealizowana, dlatego odnieść się można jedynie do wizualizacji. Prezentowany obiekt stanowi przykład o wysokich walorach architektonicznych. Narzucono tu pewien puryzm, ale bez zbędnej ascezy. We wnętrzu lobby i sali konferencyjnej dzięki wprowadzeniu

drewna i stonowanej kolorystyki, a także dzięki modułom sufitu i standardowym, ale przyjaznym meblom panuje reżim skopiczny, dający pożądane wytchnienie.

Wobec tak nienachalnego wyglądu lobby i sali konferencyjnej zupełnie zaskakuje część restauracyjna, konferencyjno-kongresowa i strefa relaksu. Przytłacza nadmiar detali, wzorów na wykładzinach oraz dziwacznych podświetlanych sufitów z mnóstwem wariacji kolorystycznych i wachlarzem ornamentów. Trudno zrozumieć dlaczego dominującym kolorem jest fiolet uchodzący w psychologii kolorów za najtrudniejszą barwę, mogącą wywołać zaburzenia psychiczne.

Wśród przedstawionych projektów na uwagę zasługują kameralne przestrzenie pokoi i apartamentów Olsztyńskiego Sheratona oraz Hotelu Kosma. Zaprojektowane z wyczuciem, tworzą atmosferę intymności, co wobec minimalistycznej, nowoczesnej konwencji nie jest proste do osiągnięcia. Bardziej wyrobiony odbiorca w tapicerowanych panelach na ścianach u wezłowią łóżek dostrzeże cytaty z architektonicznego detalu - boniowania i ekranów, choć w przyjaznej, „galanteryjnej” formie. Równie dobre wrażenie robią oddzielone szklanymi drzwiami, łazienki. Ich stonowana kolorystyka, zielono-szara w połączeniu z beżem, odpowiednie materiały, elegancka ceramika i dobrze zaprojektowane punkty oświetleniowe tworzą luksusową przestrzeń, właściwą dla apartamentu.

Lobby w Hotelu Kosma w interesujący sposób łączy architekturę high-tech z niestrukturalną ceglana skórą. To dalekie nawiązanie do pomysłów Renzo Piano wprowadza ciepło i teksturę wypalanej gliny, a zarazem surową precyzję stali i szkła. Efekt psują okrągłe kolumny i postmodernistyczna artykulacja sufitu. Niestety powielenie motywu ceglanej ściany sięgającej już tylko do połowy wysokości kondygnacji w restauracji hotelowej nie przynosi dobrego efektu. Wnętrze zdominowane jest przez kolumny, chaotyczną artykulację sufitu i tiulowe zasłony. Projekt klubu nocnego zlokalizowanego w tym samym obiekcie trąci myszką. Mieniący się szafirowo, podświetlany bar i ósemki/kręgi z kartongipsu w artykulacji sufitu to pomysł, którego rodowód sięga zdewaluowanych obecnie projektów postmodernistycznych.

Dobre wrażenie robi projekt show roomu firmy Remmers Polska w Tarnowie Podgórnym zrealizowany w 2016 r. przez Kuźma Design.

Oszczędny w wyrazie projekt, operujący wysokiej klasy materiałami, wydobywa walory prezentowanych produktów. Firma ma w swojej ofercie farby, lakiery do drewna, tynki, impregnaty.

Drewniane ekspozytory i elementy zabudowy ścian tworzą przyjemne wrażenie miejsca/gabinetu pracy. Całość stwarza atmosferę skupienia i wyciszenia. Regały porządkują przestrzeń. Wypełnia je czerń, zarówno pusta, jak czysta w wyrazie, która wygubia wizualny natłok.

Świetnym – zarówno designerskim jak i artystycznym rozwiązaniem – jest umieszczenie na ścianie lakierowanych krążków, będących próbkami produktów. To pomysł sięgający do konceptualnych instalacji znanego niemieckiego artysty Christoha Dahlhausena.

Dokumentacja projektów pozostawia pewien niedosyt. Brakuje planów, których analiza podpowiadałaby, czy istnieje jakiś wspólny zamysł projektowy, reguła, znak rozpoznawczy architekta. Uporządkowany rzut dawałby wgląd w intencję autora i tworzyłby przed oczami wyobraźni obraz prowadzący przez kolejne etapy realizacji.

Wizualizacje cyfrowe i zdjęcia gotowych obiektów nie zastępują niestety przyjemności obcowania z kreślonym odręcznie projektem, czy szkicem.

Ocena działalności dydaktycznej

Dr hab. Dariusz Kuźma prowadzi działalność dydaktyczną oraz prace organizacyjne na rzecz uczelni od 1992 r., odkąd został zatrudniony w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, kolejno na stanowiskach: asystenta, adiunkta i kierownika w pracowniach Rysunku Projektowego, Projektowania Architektury i Wnętrz, Pracowni Rysunku Projektowego w Zakładzie Techniki Przekazu Projektowego.

W 2011 r. objął Pracownię Kształtowania Kontekstów Przestrzeni Katedry Designu, na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. W latach 2008 – 2012 był prodziekanem Wydziału Architektury i Wzornictwa. Od 2016 r. pełni funkcję dziekana Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Równolegle zatrudniony w Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu w Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz, od 2008 r. pozostaje kierownikiem pracowni.

Pod jego opieką promotorską powstało 114 dyplomów. W Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu w Pracowni Projektowania Wnętrz zosta-

to zrealizowanych 95 dyplomów - 23 magisterskie i 72 licencjackie. W Pracowni Kształtowania Kontekstów Przestrzeni Katedry Designu, na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu był promotorem 19 dyplomów - 9 magisterskich i 10 licencjackich. Prace powstające pod jego kierunkiem były nominowane do konkursu na najlepszy dyplom Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu im. Marii Dokowicz i w 37. , a także 38. edycji Konkursu zdobyły Grand Prix.

W tomie zatytułowanym „Dydaktyka lata 2010/2018” zaprezentowane zostały prace studenckie powstałe w Pracowni Architektury Wnętrz Wyższej Szkoły Umiejętności Społecznych im. Prof. Michała Iwaszkiewicza w Poznaniu oraz w Pracowni Kształtowania Kontekstów Przestrzennych Katedry Designu Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Przedstawione zostały efekty ćwiczeń semestralnych, studenckie prace konkursowe, prace licencjackie i dyplomowe.

Publikowane prace prezentują bardzo wysoki poziom. Są ergonomiczne, funkcjonalne, estetyczne, a przede wszystkim inteligentne. Zaskakują rozwiązaniami. Można śmiało uznać, że realizacja niektórych z nich zmieniłaby jakość kultury materialnej.

Akcentowane jest projektowanie zrównoważone, świadome wykorzystywanych materiałów. Wiele prac niesie czytelne przesłanie, świadczące o tym, że twórcy kierują się wartościami.

Zarówno projekty z zakresu designu, jak i architektury wnętrz stanowią dowód, że Pan dr hab. Dariusz Kuźma jest wytrawnym, kompetentnym pedagogiem, realizującym rzetelny, przemyślany program dydaktyczny, jest mentorem o erudycyjnym i nieszablonowym podejściu, potrafiącym dostrzec i wydobyć ze studentów najwyższy potencjał.

Konkluzja

Aktywność projektanta dr hab. Dariusza Kuźmy i jego dorobek twórczy zasługują na pozytywną ocenę. Jego praca dydaktyczna dowodzi, że jest pedagogiem o wysokich kwalifikacjach i wielkim zaangażowaniu, realizującym przemyślany, nieszablonowy program kształcenia.

Wielostronna działalność projektowa, artystyczna i dydaktyczna będące wynikiem długoletniego doświadczenia stanowią wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej.

Podsumowując, stwierdzam, że osiągnięcia dr hab. Dariusza Kuźmy spełniają wymagania określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Popieram wniosek o nadanie dr hab. Dariuszowi Kuźmie tytułu profesora sztuk plastycznych.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'D' followed by a series of connected, fluid strokes that form the rest of the name.